

Kryteria oceniania z j. polskiego uczniów III klasy gimnazjum

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w stopniu wykraczającym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:	w zakresie kształcenia językowego:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji	
<ul style="list-style-type: none"> ♣ potrafi bardzo efektywnie odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; ♣ bardzo sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie; ♣ bezbłędnie rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym (etyczną i nieetyczną); ♣ samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, Internecie; ♣ bardzo sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii; ♣ zna cechy kultury i języka swojego regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> ♣ bezbłędnie klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, rozumie ich funkcję w wypowiedzi, sporządza ich wykresy, wykazuje rozległą wiedzę ze składni; ♣ bezbłędnie rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny; ♣ bezbłędnie rozpoznaje i klasyfikuje środki perswazji użyte w reklamach; ♣ dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone); ♣ rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania); ♣ bezbłędnie rozpoznaje stylizację językową i rozumie jej funkcję;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	
<ul style="list-style-type: none"> ♣ wyczerpująco i bezbłędnie polszczyzną opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; ♣ bezbłędnie rozróżnia narrację 1 - i 3 -osobową, elementy świata przedstawionego; ♣ bardzo sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu(tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, kłamrę kompozycyjną); ♣ sprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III 	<ul style="list-style-type: none"> ♣ bezbłędnie wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rymu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście; ♣ interpretując głośowo tekst, świadomie i poprawnie stosuje zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia;

(przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastka filozoficzna, nowela, literatura faktu, opowiadanie, powieść obyczajowa, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń); sprawnie podaje wyznaczniki dramatu;

- ▲ sprawnie klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, , sprawozdanie, wywiad), sprawnie podaje ich wyznaczniki,
- ▲ poprawnie i bez trudu wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), sprawnie omawia ich funkcję;
- ▲ analizując dzieło, sprawnie uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;
- ▲ pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
- ▲ omawia zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

- ▲ tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku;
- ▲ nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych;
- ▲ bezbłędnie redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł;
- ▲ bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a

- ▲ tworząc wypowiedzi, dąży do bardzo precyzyjnego wysławiania się , świadomie dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści;
- ▲ bezbłędnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je poprawnie sklasyfikować;
- ▲ bezbłędnie stosuje zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłówów);
- ▲ przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia zróżnicowanych konstrukcji składniowych, bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- ▲ umiejętnie i poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych

<p>korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania Internetu;</p> <p>▲ jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych, polemizować;</p>	<p>kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności);</p>
<p>IV. Teksty kultury</p>	
<p>▲ bardzo dobrze zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat;</p> <p>▲ posiada szeroką wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska);</p> <p>▲ bardzo dobrze zna omawiane lektury:</p> <ul style="list-style-type: none"> - B. Prus <i>Katarynka, Kamizelka</i>; - H. Sienkiewicz <i>Latarnik</i>; - S. Żeromski <i>Szybyłowe prace</i>; - A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>; - S. Mrożek <i>Wesele w Atomicach</i>; - A. C. Doyle <i>Pięć pestek pomarańczy</i>; - M. Kruger <i>Godzina pąsowej róży</i>; - A. Czechow <i>Kameleon</i>; - E. Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>; - wybrane opowiadanie Idy Fink; - M. Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>; - wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K. I. Gałczyńskiego; - reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego. <p>A ponadto:</p> <p>▲ aktywnie uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, regionalnym, wojewódzkim, osiągając sukcesy;</p> <p>▲ aktywnie działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji różnorodnych projektów, imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;</p> <p>▲ z własnej inicjatywy opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe</p>	

<p>materiały wzbogacające lekcje języka polskiego o treści pozaprogramowe, prezentuje je na zajęciach, dzieląc się swoją wiedzą z rówieśnikami;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ interesuje się sprawami miejscowości w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi; ▲ zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości, swojego regionu; ▲ potrafi skutecznie promować walory „małej ojczyzny”. 	
---	--

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w **stopniu dopelniającym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:	w zakresie kształcenia językowego:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ potrafi bardzo dobrze odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; ▲ sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie; ▲ bez problemu rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym; ▲ samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, Internecie; ▲ sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii; ▲ zna cechy kultury i języka swojego regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ bez trudu klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, sporządza ich wykresy, wykazuje bardzo dobrą wiedzę ze składni; ▲ rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny; ▲ poprawnie rozpoznaje i klasyfikuje środki perswazji użyte w reklamach; ▲ dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone); ▲ rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania); ▲ bez trudu rozpoznaje stylizację językową i rozumie jej funkcję;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ piękną polszczyzną opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; ▲ bezbłędnie rozróżnia narrację 1 - i 3 -osobową, elementy świata przedstawionego; 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ sprawnie wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rymu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście; ▲ interpretując głosowo tekst, świadomie i poprawnie stosuje zasady fonetyki

<ul style="list-style-type: none"> ♣ sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, klamrę kompozycyjną); ♣ poprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastka filozoficzna, nowela, literatura faktu, opowiadanie, powieść obyczajowa, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń); podaje wyznaczniki dramatu; ♣ poprawnie klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, , sprawozdanie, wywiad), sprawnie podaje ich wyznaczniki, ♣ poprawnie wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), sprawnie omawia ich funkcję; ♣ analizując dzieło, uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy; ♣ pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie; ♣ wskazuje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury. 	<p>związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia;</p>
<h3>III. Tworzenie wypowiedzi</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ♣ tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku; ♣ zazwyczaj nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; ♣ poprawnie redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę 	<ul style="list-style-type: none"> ♣ tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się , świadomie dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; ♣ poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je poprawnie sklasyfikować; ♣ poprawnie stosuje zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłowów); ♣ przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje

<p>porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania Internetu; ▲ jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych, polemizować; 	<p>wiedzę ze składni do tworzenia zróżnicowanych konstrukcji składniowych, bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ umiejętnie i poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności);
<p>IV. Teksty kultury</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat; ▲ posiada wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska); ▲ bardzo dobrze zna omawiane lektury: <ul style="list-style-type: none"> - B. Prus <i>Katarynka, Kamizelka</i>; - H. Sienkiewicz <i>Latarnik</i>; - S. Żeromski <i>Szybyłowe prace</i>; - A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>; - S. Mrożek <i>Wesele w Atomicach</i>; - A. C. Doyle <i>Pięć pestek pomarańczy</i>; - M. Kruger <i>Godzina pąsowej róży</i>; - A. Czechow <i>Kameleon</i>; - E. Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>; - wybrane opowiadanie Idy Fink; - M. Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>; - wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K. I. Gałczyńskiego; - reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego. <p>A ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ aktywnie uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, regionalnym, wojewódzkim; 	

<ul style="list-style-type: none"> ▲ aktywnie działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji różnorodnych projektów, imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych; ▲ opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego, prezentuje je na zajęciach; ▲ interesuje się sprawami miejscowości w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi; ▲ zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości, swojego regionu; ▲ potrafi promować walory „małej ojczyzny”. 	
---	--

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w **stopniu rozwijającym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:	w zakresie kształcenia językowego:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ potrafi bardzo dobrze odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; ▲ sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie; ▲ rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym; ▲ samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, Internecie; ▲ sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii; ▲ zna cechy kultury i języka swojego regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ poprawnie klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, sporządza ich wykresy, wykazuje dobrą wiedzę ze składni; ▲ poprawnie rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny; ▲ rozpoznaje i klasyfikuje środki perswazji użyte w reklamach; ▲ dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone); ▲ rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania); ▲ rozpoznaje stylizację językową i rozumie jej funkcję;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ poprawną polszczyzną opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ poprawnie wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rymu,

<p>dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;</p> <ul style="list-style-type: none"> ♣ bezbłędnie rozróżnia narrację 1 - i 3 -osobową, elementy świata przedstawionego; ♣ sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu(tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, klamrę kompozycyjną); ♣ poprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastka filozoficzna, nowela, literatura faktu, opowiadanie, powieść obyczajowa, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń); sprawnie podaje wyznaczniki dramatu; ♣ poprawnie klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, , sprawozdanie, wywiad), sprawnie podaje ich wyznaczniki, ♣ poprawnie wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), omawia ich funkcję; ♣ analizując dzieło, uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy; ♣ pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie; ♣ wskazuje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmiennność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury. 	<p>rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście;</p> <ul style="list-style-type: none"> ♣ interpretując głosowo tekst, świadomie i poprawnie stosuje zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia;
<p>III. Tworzenie wypowiedzi</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ♣ tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku; ♣ zazwyczaj nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i 	<ul style="list-style-type: none"> ♣ tworząc wypowiedzi, dąży do poprawnego wysławiania się , dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; ♣ poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie;

<p>ortograficznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł; ▲ bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania Internetu; ▲ jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych, polemizować; 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ poprawnie stosuje zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłówów); ▲ przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia konstrukcji składniowych, stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne; ▲ poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności);
<p>IV. Teksty kultury</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat; ▲ posiada wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska); ▲ bardzo dobrze zna omawiane lektury: <ul style="list-style-type: none"> - B. Prus <i>Katarynka, Kamizelka</i>; - H. Sienkiewicz <i>Latarnik</i>; - S. Żeromski <i>Szyfowe prace</i>; - A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>; - S. Mrożek <i>Wesele w Atomicach</i>; - A. C. Doyle <i>Pięć pestek pomarańczy</i>; - M. Kruger <i>Godzina pąsowej róży</i>; - A. Czechow <i>Kameleon</i>; - E. Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>; - wybrane opowiadanie Idy Fink; - M. Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>; - wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K. I. Gałczyńskiego; 	

- reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- ♣ uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, regionalnym;
- ♣ działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- ♣ opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego, prezentuje je na zajęciach;
- ♣ interesuje się sprawami miejscowości w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi;
- ♣ zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości;
- ♣ potrafi wskazać walory „małej ojczyzny”.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy III gimnazjum w **stopniu podstawowym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

- ♣ potrafi odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych;
- ♣ wyszukuje, cytuje fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, stara się rozpoznać intencję wypowiedzi, wartościować, argumentować, wykorzystać informacje zawarte w przypisie;
- ♣ zazwyczaj rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym (etyczną i nieetyczną);
- ♣ wyszukuje, porządkuje i stara się wartościować informacje zawarte w książkach, prasie, TV, Internecie;
- ♣ korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów, antonimów, terminów literackich oraz encyklopedii;
- ♣ zna cechy kultury i języka swojego regionu.

- ♣ klasyfikuje zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, sporządza ich wykresy, wykazuje podstawową wiedzę ze składni;
- ♣ rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny;
- ♣ rozpoznaje środki perswazji użyte w reklamach;
- ♣ rozpoznaje wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone;
- ♣ rozpoznaje wulgaryzmy (dostrzega negatywne konsekwencje ich stosowania);
- ♣ rozpoznaje stylizację językową;

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

<ul style="list-style-type: none"> ▲ opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, określa jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; ▲ rozróżnia narrację 1 - i 3 -osobową, elementy świata przedstawionego; ▲ wskazuje podstawowe środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie, omawia elementy konstrukcyjne utworu(tytuł, podtytuł, motto, apostrofę, pointę, punkt kulminacyjny, klamrę kompozycyjną); ▲ klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastka filozoficzna, nowela, literatura faktu, opowiadanie, powieść obyczajowa, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń);podaje wyznaczniki dramatu; ▲ klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, , sprawozdanie, wywiad), podaje ich wyznaczniki, ▲ wskazuje elementy kompozycyjne artykułu (lead, tytuł, podtytuł, nadtytuł, śródtekst, śródtytuł, wstęp, kolumna, szpalta, akapit), dostrzega ich funkcję; ▲ uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy; ▲ interpretuje głosowo utwory literackie; ▲ rozpoznaje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola, utrata wartości. 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rymu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych) oraz rozumie ich funkcję w tekście; ▲ interpretując głosowo tekst, stara się poprawnie stosować zasady fonetyki związane z zależnością treści wypowiedzi od położenia akcentu zdaniowego oraz intonacji od rodzaju wypowiedzenia;
<h3>III. Tworzenie wypowiedzi</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ tworzy wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne; ▲ stara się nie popełniać błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; ▲ redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; ▲ stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; ▲ stara się poprawnie stosować zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłówów); ▲ przeprowadza zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni, stara się stosować zasady ortograficzne i

<p>porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania Internetu; ▲ jest uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych; 	<p>interpunkcyjne;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ stosuje słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności);
<p>IV. Teksty kultury</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ zna najważniejsze teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III; ▲ posiada podstawową wiedzę na temat kultury i literatury, architektury, omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami; ▲ zna omawiane lektury: <ul style="list-style-type: none"> - B. Prus <i>Katarynka, Kamizelka</i>; - H. Sienkiewicz <i>Latarnik</i>; - S. Żeromski <i>Szyzyfowe prace</i>; - A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>; - S. Mrożek <i>Wesele w Atomicach</i>; - A. C. Doyle <i>Pięć pestek pomarańczy</i>; - M. Kruger <i>Godzina pąsowej róży</i>; - A. Czechow <i>Kameleon</i>; - E. Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i>; - wybrane opowiadanie Idy Fink; - M. Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>; - wiersze Z. Herberta, W. Szymborskiej, ks. J. Twardowskiego, Cz. Miłosza, J. Tuwima, K. I. Gałczyńskiego; - reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego. <p>A ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ potrafi wymienić walory miejscowości w której mieszka. 	

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy II gimnazjum w **stopniu koniecznym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:	w zakresie kształcenia językowego:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji	
<ul style="list-style-type: none"> ♣ potrafi odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; ♣ wyszukuje fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, stara się rozpoznać intencję wypowiedzi, wartościować, argumentować; ♣ bezbłędnie rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym (etyczną i nieetyczną); ♣ wyszukuje, porządkuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, Internecie; ♣ korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego oraz encyklopedii; 	<ul style="list-style-type: none"> ♣ rozróżnia zdania pojedyncze, dwukrotnie złożone, wielokrotnie złożone, imiesłowowe równoważniki zdań, wykazuje podstawową wiedzę ze składni; ♣ korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje odmiany stylistyczne języka: styl potoczny, urzędowy, publicystyczny, naukowy, artystyczny; ♣ korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje środki perswazji użyte w reklamach; ♣ korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy, neologizmy, wyrazy rodzime i zapożyczone; ♣ rozpoznaje wulgaryzmy; ♣ korzystając ze wsparcia nauczyciela rozpoznaje stylizację językową;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	
<ul style="list-style-type: none"> ♣ opisuje uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; ♣ rozróżnia narrację 1 - i 3 -osobową, elementy świata przedstawionego; ♣ wskazuje podstawowe środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w I, II i III klasie; ♣ klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I, II i III (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną, powiastka filozoficzna, nowela, literatura faktu, opowiadanie, powieść obyczajowa, opowiadanie detektywistyczne, powieść fantasy, pieśń); ♣ klasyfikuje gatunki publicystyczne (notatka prasowa, artykuł publicystyczny, reportaż prasowy, radiowy, telewizyjny, , sprawozdanie, wywiad), podaje ich podstawowe wyznaczniki, ♣ wskazuje podstawowe elementy kompozycyjne artykułu; ♣ uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy; 	<ul style="list-style-type: none"> ♣ korzystając ze wsparcia nauczyciela wskazuje w utworze środki stylistyczne z zakresu fonetyki (rymu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych).

<ul style="list-style-type: none"> ▲ interpretuje głosowo utwory literackie; ▲ rozpoznaje zagadnienia egzystencjalne takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmiennosc, solidarnosc, sprawiedliwosc, wolnosc, niewola, utrata wartosci. 	
<h3>III. Tworzenie wypowiedzi</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ tworzy wypowiedzi na dany temat, zarówno ustne, jak i pisemne; ▲ stara się nie popełniać błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; ▲ redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystykę, autocharakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, CV, instrukcję, opis dzieła sztuki, recenzję, referat, list motywacyjny, dedykację, artykuł, korzystając ze wskazówek i wsparcia nauczyciela; ▲ redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania Internetu; ▲ jest uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych; 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ dobiera synonimy i antonimy; ▲ stosuje proste związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; ▲ stara się stosować poprawnie zasady odmiany rzeczowników i czasowników (w tym imiesłowów); ▲ korzystając ze wskazówek nauczyciela przeprowadza zabiegi redakcyjne w tekście, stara się stosować zasady ortograficzne i interpunkcyjne; ▲ korzystając ze wsparcia nauczyciela stara się stosować słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie III (dotyczące literatury pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej, współczesności);
<h3>IV. Teksty kultury</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ zna najważniejsze teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie III; ▲ posiada podstawową wiedzę na temat kultury, i literatury omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami; ▲ zna omawiane lektury (potrafi powiedzieć kilka zdań na ich temat, określić tematykę, bohaterów): <p>- B. Prus <i>Katarynka, Kamizelka</i>; -H. Sienkiewicz <i>Latarnik</i>; -S. Żeromski <i>Szyfowe prace</i>;</p>	

- A. Kamiński *Kamienie na szaniec*;
- S. Mrożek *Wesele w Atomicach*;
- A. C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
- M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
- A. Czechow *Kameleon*;
- E. Hemingway *Stary człowiek i morze*;
- wybrane opowiadanie Idy Fink;
- M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
- reportaże R. Kapuścińskiego, K. Kąkolewskiego.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy III gimnazjum w **stopniu koniecznym. Braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu kontynuację nauki w klasie wyższej programowo.**

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii **uczeń nie potrafi:**

w zakresie kształcenia językowego **uczeń nie potrafi:**

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

- ♣ odbierać komunikaty mówione, pisane i przekazywane za pomocą środków audiowizualnych;
- ♣ wyszukiwać fragmentów tekstu, porządkować informacji, odróżnić faktów od opinii, wartościować, argumentować;
- ♣ rozpoznawać wypowiedzi o charakterze emocjonalnym, perswazyjnym;
- ♣ wyszukiwać informacji zawartych w książkach, prasie, TV, Internecie;
- ♣ korzystać ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, ortograficznego.

- ♣ rozróżniać zdań pojedynczych i złożonych wielokrotnie złożone, \nie wykazuje się podstawową wiedzą ze składni;
- ♣ rozpoznawać odmian stylistycznych języka;
- ♣ rozpoznawać środków perswazji użytych w reklamach;
- ♣ korzystając z pomocy nauczyciela , rozpoznać archaizmów, neologizmów, wulgaryzmów, wyrazów rodzimych i zapożyczonych;
- ♣ rozpoznać stylizacji językowej;

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- ♣ opisać uczucia, jakie budzi w nim omawiany utwór, dzieło, scharakteryzować bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;
- ♣ odróżnić narracji 1 - i 3 -osobową, elementy świata przedstawionego;
- ♣ wskazać środków stylistycznych poznanych w I, II i III klasie;
- ♣ rozpoznać rodzajów i gatunków literackich poznanych w klasie I, II i III;
- ♣ rozpoznać gatunków publicystycznych;
- ♣ analizując dzieło, sprawnie uwzględnia kontekst historyczny, biograficzny, kulturowy;
- ♣ interpretować głosowo utworów

<p>literackich;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ nazwać zagadnień takich jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, odmienność, solidarność, sprawiedliwość, wolność, niewola. 	
<h3>III. Tworzenie wypowiedzi</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ Mimo wsparcia nauczyciela stworzyć wypowiedzi na dany temat, zarówno ustnych, jak i pisemnych; ▲ nie popełnia błędów językowych, stylistycznych i ortograficznych; ▲ mimo wskazówek i wsparcia nauczyciela zredagować: planu wydarzeń, notatki, biogramu, streszczenia, opowiadania z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, charakterystyki, autocharakterystyki, charakterystyki porównawczej, rozprawki, podania, życiorysu, listu, CV, instrukcji, opisu dzieła sztuki, recenzji, referatu, listu motywacyjnego, dedykacji, artykułu; ▲ redagować tekstu na komputerze, przestrzegać zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzec niebezpieczeństw wynikających z używania Internetu; ▲ uczestniczyć w dyskusji, bronić swojego stanowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> ▲ dobierać synonimów i antonimów; ▲ bezbłędnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je poprawnie sklasyfikować; ▲ mimo wskazówek nauczyciela zredagować prostych form wypowiedzi pisemnej przewidzianych w klasie III.
<h3>IV. Teksty kultury</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> ▲ wykazać znajomości najważniejszych tekstów kultury zawartych w podstawie programowej, realizowanych w klasie III; ▲ wykazać podstawowej wiedzy na temat omawianych epok literackich (pozytywizmu, Młodej Polski, dwudziestolecia międzywojennego, II wojny światowej i współczesności) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska); ▲ omówić treści lektur: <ul style="list-style-type: none"> - B. Prus <i>Katarynka, Kamizelka</i>; - H. Sienkiewicz <i>Latarnik</i>; - S. Żeromski <i>Szyfowe prace</i>; - A. Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>; - S. Mrożek <i>Wesele w Atomicach</i>; 	

- A. C. Doyle *Pięć pestek pomarańczy*;
- M. Kruger *Godzina pąsowej róży*;
- A. Czechow *Kameleon*;
- E. Hemingway *Stary człowiek i morze*;
- wybrane opowiadanie Idy Fink;
- M. Białoszewski *Pamiętnik z powstania warszawskiego*;
- reportaże R. Kapuścińskiego i K. Kąkolewskiego.

A ponadto:

- ▲ mimo wskazówek i wsparcia ze strony nauczyciela wykazać jakiegokolwiek inicjatywy i zaangażowania, aby uzupełnić braki wiedzy i umiejętności przewidziane do opanowania w klasie III gimnazjum.